QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Consuelo Scerri Herrera, LL.D., Ph.D.

Appell Nru: 364/2023

Il-Pulizija

vs

Diandra Dimech

Illum, 30 ta' Mejju, 2024

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellat, **Diandra Dimech** detenur tal-karta tal-identita Maltija **105488M**, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli: fit-23 ta' Lulju 2020 ghall-habta ta' 22:00hrs u fil-granet, gimghat u xhur ta' qabel, gewwa Triq San Anton, Birgu:

1. Bla hsieb li tisraq jew li tagħmel hsara kontra l-ligi, izda biss biex tezercita jedd li tippretendi li ghandek, gieghelt, bl-awtorità tieghek nnifsek, lil Matthew Dimech ihallas dejn, jew jesegwixxi obbligazzjoni, tkun li tkun, jew fixkilt lil Matthew Dimech fil- pussess ta' hwejgujew b'xi mod iehor, kontra l-ligi, indahalt fi hwejjeg haddiehor.

2. Illi fi-istess data, hin u cirkostanzi, serqu fliexken tax-xorb li l-valu taghhom jeccedi l- elfejn, tlett mija u disa u ghoxrin Euro u seba u tletin centezmu (€2,329.37) minn

gewwa l-fond 50, Triq San Anton, Vittoriosa u dan bi hsara lil Matthew Dimech ID: 206384M.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali ta' 10 ta' Ottubru 2023, wara li rat l-artikoli 17, 18, 31, 85(1), 261(c)(1), 267, 270, 279(b), 281(a) u 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, Sabet lil Roderick Brincat mhux hati ta' l-ewwel imputazzjoni izda hati tat-tieni imputazzjoni dedotta kontrih minghajr htija dwar l-aggravju tal-valur, u tikkundannah prigunerija ghal tmien (8) xhur li bl'applikazzjoni ta' l-artikolu 28A tal-Kapitolu 9 tal- Ligijiet ta' Malta tissospendi l-piena ghal zmien sentejn mill-illum.

Il-Qorti spjegat u fehmet lill imputat bi kliem car l-konsegwenzi u r- responsabilita tieghu fir-rigward tas-sentenza sospiza.

Filwaqt li sabet lil Diandra Dimech hatja ta' l-ewwel imputazzjoni izda mhux hatja dwar it-tieni imputazzjoni dedotta kontriha u qed tilliberaha bil- kondizzjoni li ma taghmilx reat iehor fi zmien tlett (3) xhur skont l-artikolu 22(1) tal-Kap 446 kif ukoll li wara li rat l-artikolu 377(5) tal-Kodici Kriminali fi zmien xhar ghandha tqieghed il-fliexken lura u taghti access lill-Matthew Dimech ghal-lukanda.

Rat ir-rikors tal-appell tal-appellanti **Diandra Dimech** , preżentat fir-reġistru ta' din l-Onorabbli Qorti nhar fit 26 ta' Ottubru, 2023, fejn talab lil din l-Onorabbli Qorti sabiex jogħġobha tirriforma s-sentenza appellata u dana billi;

1. **TIKKONFERMAHA** fil-parti tas-sentenza fejn ma sabitiex hatja tat-tieni imputazzjoni

2. **THASSARHA U TIRREVOKAHA** f'dik il-parti tas-sentenza fejn sabitha hatja tal-ewwel imputazzjoni, u konsegwentement TIDDIKJARAHA mhux hatja taghha u b'hekk;

3. **TILLIBERAHA** minn kull imputazzjoni, htija u piena .

L-aggravji huma ċari u manifesti u jikkonsistu fis-segwenti:

<u>**A. Principji Generali**</u>

Illi mingħajr preġudizzju ghas-suespost jiġi umilment sottomess bid-dovut rispett illi, l-Ewwel Onorabbli Qorti ghamlet apprezzament żbaljat tal-provi miġjuba quddiemha stante illi kien hemm diversi punti illi l-Ewwel Qorti għażlet illi jew tinjorahom jew ma temminihomx jew inkella tassumihom mingħajr ebda prova.

Illi preliminarjament jibda biex jingħad illi l-appellant ma għandu ghalfejn jipprova xejn jew iressaq xi prova sabiex jipprova l-innočenza tiegħu, filwaqt illi kif tiddetta - Liġi u del resto, anke' jgħallmuna l-Qrati tagħna, hija l-Prosekuzzjoni li trid tipprova l- każ tagħha lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni, w cioe beyond reasonable doubt, li tfisser li l-grad ta' buon sens jew ghaqal li jwassal ġudikant sabiex jaqbel mat-teżi taghha u cioe' tal-Prosekuzzjoni.

Huwa l-oneru tal-Prosekuzzjoni li tressaq l-aħjar provi sabiex tikkonvinči lill-Qorti li l-akkużi addebitati lill-imputat huma veri w dan ghaliex kif jghid il-Manzini fil-ktieb tiegħu Diritto Penale Vol. III Kap IV pagna 234, Edizione 1890:-

"*Il cosi detto onero della prova, cioe' il carico di fornire, spetta a chi accusa - onus probandi incumbit qui osservit.*"

Huwa minnu, li jekk il-Qorti hija rinfaċċjata b'żewġ verżjonijiet konfliġġenti, ghandha tillibera, stante li tali konflitt għandu jmur a benefiċċju tal-imputat. Pero' huwa veru wkoll kif ġie deċiż mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-dsatax (19) ta' Mejju, 1997, fil-kawża fl-ismijiet <u>Il-Pulizija vs Graham Charles Ducker</u>:

> *"It is true that conflicting evidence per se does not necessarily mean that whoever has to judge may not come to a conclusion of guilt. Whoever has to judge may, after consideration of all circumstances of the case, dismiss one version and accept as true the opposing one."*

F'dan ir-rigward issir referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-5 ta' Diċembru, 1997 fil-kawża fl-ismijiet Il-Pulizija v Peter Ebejer, fejn il-Qorti fakkret li l-grad ta' prova li trid tilhaq il-Prosekuzzjoni hu dak il-grad li ma jhalli ebda dubju dettat mir-raġuni u mhux xi grad ta' prova li ma jhalli ebda ombra ta dubbju. Id-dubbji ombra ma jistgħux jitqiesu bhala dubbji dettati mir-raġuni. Fi kliem iehor, dak li l-ġudikant irid jasal għalih hu, li wara li jqis c-ċirkostanzi u l-provi kollha. u b'applikazzjoni tal-buon sens tiegħu, ikun moralment konvint minn dak l-fatt li tipprova l-Prosekuzzjoni. trid

L-obbligu li tipprova l-ħtija tal-akkużati irid ikun assolut, oltre kull dubju dettat mir-raġuni u fkaż li jkun hemm xi dubju raġonevoli, il- Prosekuzzjoni tiġi kunsidrata li ma ppruvatx il-każ tagħha ta' ħtija u għalhekk il-Qorti hija obbligata li tillibera. Illi fl- umli fehma tal-appellant, u dan anke kif spjegat aktar fid-dettall f'dan ir-rikors, il-Prosekuzzjoni naqset illi tipprova l-kaz taghha lil hinn min kull dubju dettat mir-raguni, u ghalhekk l-Ewwel Qorti kellha tillibera lil appellant anke fuq nuqqas ta' provi.

B. Apprezzament Zbaljat tal-Provi.

Illi jigi rilevat illi l-Ewwel Qorti, bid-dovut rispett, ghamlet apprezzament totalment zbaljat kemm tal-provi migjuba quddiemha u kemm tal-ligi applikabbli. Fl-umli fehma tal-appellanti, mill-provi prodotti mill-prosekuzzjoni, minn imkien ma seta qatt jirrizulta li l-appellanta rrendiet ruhha hati tar-reat ta' ragion fattasi.

Fl-ewwel lok jigi rilevat illi x-xhud Matthew Dimech mhux xhud kredibbli u ta min joqghod fuqu u dan peress illi huwa evidenti illi x-xhieda tieghu m'ghandhiex mis-sewwa. Ergo la huwa safe u lanqas satisfactory li Qorti tistireh fuqha sabiex issib htija, specjalment considerando li bazikament dan kien l-unika prodott mill-prosekuzzjoni. Dan il-fatt qed jigi sottomess in vista ta' dak mistqarr minn Matthew Dimech stess u liema m'ghandux mis-sewwa, cioe meta bil-gurament tieghu kkonferma li sad-data tax-xhieda mohtija minnu huwa baqa bla access ghal lukanda, meta minn kliemu stess jidher illi baqa jaccessa l-lukanda b'mod liberu anke wara r-rapport intavolat minnu mal-Pulizija u cioe wara li allegatament naqsulu l-flixken. Konsegwentement l-Ewwel Qorti, bid-dovut rispett lejha, kienet zbaljata meta emmnet il-verzjoni moghtija minnu, u fuq din l-istess verzjoni, sabet htija fl-appellanti u sahansitra ordnatielha sabiex fi zmien xahar mid-data tas-sentenza tqieghed il-flixken lura fil-lukanda u tikkoncedi lil parti leza access ghal din l-istess lukanda.

Fit-tieni lok, l-appellanti qatt ma setghet tinstab hatja tal-ewwel akkuza, u dan peress illi x-xorb in kwistjoni huwa wkoll propjeta' taghha, u come di fatti anke hi kellha 1-pussss tieghu. Filfatt, kif johrog car mid-depozizzjoni tagħha, hija kienet ukoll propjetarja ta' dan ix-xorb:

> *Dr Dustin Camilleri: hawnhekk tkellimna li inti u Matthew għaddejin bis-separazzjoni iva jew le?*
>
> *Xhud: iva*
>
> *Avukat: dax-xorb ta' min huma?*
>
> *Xhud: Taghna t-tnejn.*
>
> *Av: dak kollox.*

Mill-banda l-ohra l-parte civile naqas milli jgib prova konkreta u attendibbli illi huwa wahdu l-propjetarju ta' dan ix-xorb, Filati ik wiehed shares lejn il-prova li l-parte civile ressaq in sostenn ta' dak allegat minnu u cior li xorb in kwisjoni huwa propjeta tieghu biss ghax inxtara minnu qabel iz-zwieg, jigi sottomess illi din il-prova konsistenti f'invoices li huwa ezebixxa waqt id-depozizjoni tieghu bhala Dok MD, ma taghmel l-ebda stat ta' fatt u ergo ma twassal ghal l-eda konkluzjoni, u dan ghas- segwenti ragunijiet. Fl-ewwel lok jigi sottomess illi dawn iz-zewg invoices huma intestati f'isem Cafe de Brasil, u mhux f'isem il-parti leza li naqas ukoll li jgib prova illi huwa b'xi mod kellu xi konessjoni ma' dan il-hanut. Fit-tieni lok, minkejja li jimmarka li d-dati li fihom huwa akkwista dan ix-xorb, huwa kien ghadu mhux mizewweg lil appelllanti, huwa naqas li jipprova d-data taz-zwieg tagħhom, fatt li seta facilment jipprova. Konsegwentment, 1-parti leza naqas milli jgib prova konkreta, lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni li dak ix-xorb kien jappartjeni lilu biss. Fit-tielet lok, minkejja li Dimech jallega li in kwistjoni kien hemm 30 flixkun tax-xorb, l-invoices ezebiti minnu zgur li ma jkopriex dan l-ammont. Allura jsegwi illi l-Ewwel Qorti qatt ma seta jkollha c-certezza morali li dawn il-flixken tax-xorb jappartjenu lil parti leza biss.

Illi 1-Qrati f'diversi okkazzjonijiet spjegaw l-elementi kostitutivi tar-reat in dizamina, liema jridu jisustixxu kollha sabiex il-Qorti tista ssib htija. Fis-sentenza deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet <u>Il-Pulizija vs. Spiru Bartolo</u> nhar id-disgha (9) ta' Jannar tas-sena elfejn u sitta (2006) inqtal hekk:

> *Illi kif gie ritenut minn din il-Qorti diversament preseduta l-elementi kostituttivi tar-reat ta' "ragion fattasi" taht 1-art.85 tal-Kodici Kriminali huma erbgha u cioe:*
>
> *(a) att estern li jispolja lil xi hadd minn xi haga li tkun qieghed igawdi, liema att ikun esegwit kontra loppozizzjoni, espressa jew prezunta, ta' dan il-hadd iehor;*
>
> *(b) il-kredenza li l-att qed isir b'ezercizzju ta' dritt;*

(c) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jagħmel "di privato braccio" dak li jmissu jsir permezz ta' l-awtorita' pubblika; u

(d) n-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi. (Ara. App. Krim. "Il-Pulizijns. Carmel maghruf bhala Charles Farrugia [17.2.951: "Il-Pulizija vs. Reno Micallef 16.6.951; "II- Pulizija vs. Mark John Schembri [18.9.2002] u ohrajn)

Illi bid-dovut rispett, l-ebda wiehed minn dawn l-elementi ma gew sodisfacentement ippruvati. Zgur li ma jistax jinghad illi l-parti leza gie mcahhad mill-enjoyment ta dawn il-flixken u dan peress illi kif jistqarr huwa stess waqt id-depozizzjoni tieghu fil-perjodu qabel ma dawn il-flixken gew imcaqalqa minn posthom, huwa langas biss kien qed imur fil-lukanda, u filfatt jispjega illi ma kienx qed jersaq l'hemm peress illi 1-lukanda kienet maghluqa u ghalhekk ma kellux guests. Ergo, ma jirrizultax illi huwa gie mcahhad minnhom. Fit-tieni lok, dawn il-flixken iccaqalqu minn posthom ghal zmien qasir biss, allura again, ma seta qatt jirrizulta illi l-parti leza gie meahhad milli jkompli jgawdi dawn il-flixken. Fit-tielet lok, irrizulta car illi l-appellanti ressqet dawn il-flixken b'intenzjoni wahda - sabiex dawn ma jsirilhomx hsara, u għalhekk lanqas 1-element intenzjonali ta' dan ir-reat cioe li cahhad il-zewgha mill-godiment tal-haga ma gie ippruvat.

Inoltre, fis-sentenza fl-ismijiet Il-Pulizija v Eileen Said deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-19 ta' Gunju 2002 intqal hekk: "Illi kif dejjem gie ritenut element importanti kostituttiv ta' dar-reat hu dak intenzjonali fis-sens li l-agir ta' dak li jkun jrid ikun maghmul bil- hsieb li hu qed jezercita dritt li jahseb li ghandu ghad distinzjoni mir- reati ta' serq jew danni volontarji fuq proprjetà ta' haddiehor per ezempju. Ghalhekk hemm bżonn li issir indagni fuq il-movent li jkun wassal lill persuna li ikkommettiet dar-reat biex taghmel dak li ghamlet. L-element materjali

invece jikkonsisti filli wiehed jippriva persuna ohra minn xi dritt fuq haga li ghandu id-dgawdija taghha. Ir-reat ma jissussistix meta l-att materjali jikkonsisti fir- retenzjoni ta' pussess li dak li jkun gja ikollu. Hemm bzonn li jkun hemm att pozittiv li jippriva lit-terz, jew ifixklu fil-pussess tal-haga ghax kif jghid il-CARRARA (Prog. Parte Speciale Vol.5 para.2850:- "L'atto esterno deve privare altro contro sua voglia di un bene che gode. Chi è nell'attuale godimento di un bene e continua a goderne a dispetto di chi non voglia; non delinque perchè la legge protegge lo "stato quo", il quale non può variarsi tranne per consenso degli interessati o per decreto della autorità giudiziale.

Rat ir-risposta tal-Avukat Generali ntavolata fir-registru ta' din il-Qorti nhar is-6 ta' Dicembru, 2023.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellant.

Rat l-atti kollha tal-kaz.

Ikkunsidrat,

Illi jirrizulta li **l-ewwel aggravju** tal-appellant jirrigwardja l-apprezzament hazin tal-provi hekk kif maghmul mill-Ewwel Qorti. L-appellant ukoll ghamel referenza ghall-Principji Generali fosthom dwar l-oneru tal-prova u l-livell tal-prova li trid tilhaq il-prosekuzzjoni u ghalhekk din il-Qorti ser tkun qed tidhol fuq dan kollu iktar l-isfel.

Din il-Qorti ma tkunx semghet ix-xhieda hi kif tkun semghathom l-Ewwel Qorti, u ghaldaqstant din tal-ahhar ikollha vantagg peress li tkun semghet ix-xhieda u rat il-komportament taghhom meta dawn xhedu. Ghaldaqstant, din il-Qorti tista' ma taqbilx mal-Ewwel Qorti, izda jekk din setghet legalment u ragonevolment tasal ghal dik il-konkluzzjoni din ma tistax taqbad u tbiddilha. Izda, din il-Qorti taghmel ezami

approfondit biex tara jekk l-Ewwel Qorti setghetx fuq il-provi li kellha quddiemha tasal b'mod "*safe and satisfactory*" ghall-konkluzzjoni ta' htija.

Huwa principju fundamentali tal-process penali li sabiex l-akkuzat jigi misjub hati tal-akkuzi migjuba fil-konfront tieghu, tali akkuzi ghandhom jigu pruvati **oltre kull dubju dettat mir-raguni.** Fis-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Peter Ebejer,**[1] il-Qorti fakkret li l-grad ta' prova li trid tilhaq il-Prosekuzzjoni hu dak il-grad li ma jhalli ebda dubju dettat mir-raguni u mhux xi grad ta' prova li ma jhalli ebda ombra ta' dubju. Id-dubji ombra ma jistghux jitqiesu bhala dubji dettati mir-raguni. Fi kliem iehor, **dak li l-gudikant irid jasal ghalih hu, li wara li jqis ic-cirkostanzi u l-provi kollha, u b'applikazzjoni tal-buon sens tieghu, ikun moralment konvint minn dak il-fatt li trid tipprova l-Prosekuzzjoni.**

Il-Qorti tissottolinea li huwa ben risaput li l**-apprezzament tal-provi ghandu jsir mhux biss b'mod spezzettat u individwali izda l-provi ghandhom jigu analizzati flimkien fl-assjem taghhom sabiex wiehed jara x'inferenzi jew interpretazzjoni ragjonevoli u legali jista' jaghti lil dawk il-provi hekk interpretati.** Ma tistax tinstab htija jew nuqqas ta' htija sempliciment fuq analizi individwali jew separata tal-provi. Dawn ghandhom jigu kkunsidrati kemm individwalment kif ukoll komplessivament. Il-Gudikant għandu jezamina bir-reqqa l-provi rilevanti li jkollu quddiemu u mbaghad jiddeciedi l-kawza abbazi tal-ligi applikabbli, tal-gurisprudenza, u tal-provi li fl-opinjoni tiegħu huma konsistenti, konvincenti u korroboranti.[2]

Illi ghalhekk m'hemmx dubju li kollox jiddependi fuq **il-kredibilita` tax-xhieda** u dan billi din il-Qorti sejra taghti qies l-imgieba, il-kondotta u l-karattru tax-xhieda, tal-fatt jekk ix-xhieda ghandiex mis-sewwa jew hix kostanti, u ta' fatturi ohra tax-xhieda u jekk ix-xhieda hix imsahha minn xhieda ohra, u tac-cirkostanzi kollha tal-kaz, u dan ai termini tal-Artikolu 637 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

---

[1] Deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar l-5 ta' Dicembru 1997.

[2] Appell Civili Numru. 140/1991/2 - Norbert Agius v. Anthony Vella et., deciz fil-25 ta' April, 2008 mill-Prim Imhallef Vincent De Gaetano u l-Imhallfin Joseph D. Camilleri u Joseph A. Filletti.

Artikolu 637 tal-Kapitolu 9 jipprovdi gwida cara lill-Gudikant kif ghandu japprezza xhieda ta' xhud:

> *"id-deċiżjoni titħalla fid-diskrezzjoni ta' min għandu jiġġudika l-fatti, billi jittieħed qies tal-imġieba, kondotta u karattru tax-xhud, tal-fatt jekk ix-xiehda għandhiex mis-sewwa jew hix konsistenti, u ta' fattizzi oħra tax-xiehda tiegħu, u jekk ix-xiehda hix imsaħħa minn xiehda oħra, u taċ-ċirkostanzi kollha tal-kaz."*

<u>Ghandhom ikunu ndizzji evidenti li jorbtu lill-akkuzat mar-reat u hadd iktar, anzi l-akkuzat biss, li hu l-hati u l-provi li jigu mressqa, ikunu kompatibbli mal-presunzjoni tal-innocenza tieghu.</u> Illi ghalhekk huwa mportanti fl-isfond ta' dan il-kaz li jigi ppruvat li kien l-imputat biss li ghamel dak li gie akkuzat bih u ghalhekk il-Qorti sejra tikkonsidra kwalunkwe prova possibilment cirkostanzjali li tista' torbot lill-imputat b'mod univoku bir-reati addebitati lilu.

Fil-fatt kif gie ritenut fis-sentenza fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Carmelo Busuttil</u>**:[3] "*Il-prova ndizzjarja ta' spiss hija l-ahjar prova tal-volta hija tali li tipprova fatt bi precizjoni matematika*".

Illi huwa veru li fil-kamp penali, il-provi ndizzjarji hafna drabi huma aktar importanti mill-provi diretti. Hu veru wkoll li l-provi ndizzjarji jridu jigu ezaminati b'aktar attenzjoni sabiex wiehed jaccerta ruhu li huma univoci.

Archbold fil-ktieb tieghu **Criminal Practice**[4] b'referenza ghal dak li qal Lord Normand fil-kaz **<u>Teper vs. R</u>** [5] jghid:

> *"Circumstantial evidence is receivable in Criminal as well as in Civil cases; and indeed, the necessity of*

[3] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sitta (6) ta' Mejju, 1961.
[4] 1997 Edition Para 10-3.
[5] 1952.

admitting such evidence is more obvious in the former than in the latter; for in criminal cases, the possibility of proving the matter charged by the direct and positive testimony of eye witnesses or by conclusive documents much more than in civil cases; and where such testimony is not available. The Jury is permitted to infer the facts proved other facts necessary to complete the elements of guilt or establish innocence. It must always be narrowly examined, if only because evidence of this kind may be fabricated to cast suspicion on another [...]. It is also necessary before drawing the inference of the accused's guilt from circumstantial evidence to be sure that there is no other co-existing circumstance which would weaken or destroy the inference".

Illi din hija ezattament il-posizzjoni hawn Malta, kif fil-fatt giet konfermata b'sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emanuel Seisun**.[6]

Din il-Qorti thoss u tghid li provi cirkostanzjali huma bhal katina li tintrabat minn tarf ghal tarf, b'sensiela ta' ghoqiedi li jaqblu ma' xulxin u li flimkien iwasslu fl-istess direzzjoni. Sabiex l-evidenza cirkostanzjali tkun is-sies ta' sejbien ta' htija, din trid tkun univoka, jigifieri li tipponta biss u esklussivament lejn direzzjoni u konkluzjoni wahda u xejn hliefha. Altrimenti, jekk ic-cirkostanzi jaghtu lok ghal aktar minn konkluzjoni wahda, il-Qorti ma tkunx tista' tistrieh fuqhom biss biex tkun tista' ssib htija.

Artikolu 638 tal-Kodici Kriminali jaghmilha cara li huwa fid-dover tal-Prosekuzzjoni li ggib il-provi kollha u l-ahjar prova possibbli sabiex il-grad tal-prova tal-Prosekuzzjoni jintlahaq b'success. Jekk dawk il-provi jkunu jikkonsistu principalment fil-verzjoni ta' xhud wahdieni, il-Qorti xorta wahda tista' tasal sal-grad ta' prova

[6] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar d-9 ta' Jannar, 1998.

rikjest fi procedimenti kriminali, jekk dak ix-xhud ikun gie emnut; u dan peress li f'din l-eventwalita', din ix-xiehda ssir bizzejjed biex taghmel prova shiha u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt gie ppruvat minn zewg xhieda jew aktar. Fil-fatt l-Artikolu 638(2) tal-Kodici Kriminali jghid li xhud wiehed wahdu, jekk emnut, huwa sufficjenti sabiex fuq ix-xiehda tieghu l-Qorti tkun tista' ssib htija. Dan il-prinċipju ġie kkonfermat f'diversi kazijiet li dawn il-Qrati kellhom quddiemhom fil-passat.[7] Jiġifieri huwa legalment korrett u permissibbli li Qorti ta' Gustizzja Kriminali tasal li ssib htija f'persuna akkuzata fuq ix-xiehda ta' xhud wiehed biss.

In oltre kif gie ritenut mil-Qorti fl-Appell Kriminali fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Thorne**,[8] mhux kull konflitt fil-provi ghandu awtomatikament iwassal ghal-liberazzjoni tal-persuna akkuzata. Imma l- Qorti, f' kaz ta' konflitt fil-provi, trid tevalwa l-provi u tasal ghall-konkluzjoni taghha.

F'dan il-kuntest, allura, l-akbar sfida li jkollhom il-Qrati fil-kazijiet li jisimghu hija li jiskopru l-verita' storika; u dan peress li l-evidenza li tingieb mhux dejjem tkun veritiera. Xhud jista' jkun konsistenti kemm fil-veritajiet, kif ukoll fil-gideb li jista' jkun qieghed jghid. U huwa ghalhekk li jezisti wkoll ir-reat ta' sperġur. Il-Qrati ma ghandhomx is-setgha li jaqraw l-imhuh tan-nies. Il-Qrati jippruvaw jifhmu xi jkollhom f'mohhhom, f'qalbhom u fil-kuxjenza taghhom in-nies li jidhru quddiemhom biss mill-kliem li jghidu u mill-eghmil taghhom. Il-Qrati jridu jistriehu biss fuq il-provi li jkunu ngiebu quddiemhom – cioe' l-evidenza diretta jew l-evidenza indiretta.

Ghalhekk din il-Qorti sejra tghaddi sabiex tevalwa x-xhieda u l-evidenza li ngiebghet quddiem l-Ewwel Qorti.

---

[7] Ara fost oħrajn l-appelli kriminali sede inferjuri fl-ismijiet Il-Pulizija vs Joseph Bonavia ppreseduta mill-imħallef Joseph Galea Debono u datata s-6 ta' Novembru 2002; Il-Pulizija vs Antoine Cutajar ippreseduta mill-Imħallef Patrick Vella u deċiża fis-16 ta' Marzu 2001; Il-Pulizija vs Carmel Spiteri ippreseduta mill-Imħallef David Scicluna u deċiża fid-9 ta' Novembru 2011; Ara wkoll Ir-Repubblika ta' Malta vs Martin Dimech deċiża mill-Qorti tal-Appell Sede Superjuri u ppreseduta mill-Imħallfin Joseph Filletti, David Scicluna u Joseph R. Micallef u datata 24 ta' Settembru 2004.

[8] Deċiza fid-9 ta' Lulju 2003 mill-Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri ippreseduta mill-Imħallef Joseph Galea Debono

PS 1576 S. Grech[9] xehed permezz t'affidavit fejn qal li nhar id-29 ta' Lulju, 2020 ghal habta ta' 5.30pm Matthew Dimech irraporta gewwa l-ghassa Bormla fejn ipprezenta kwerela ta' serq aggravat sabiex jittiehdu passi l-Qorti kontra martu Diandra Dimech u s-sieheb taghha Roderdick Brincat fejn nhar it-23 ta' Lulju, 2020 ghal habta ta' 22.00 hrs mill-lukanda propjeta' taghhom it-tnejn bl-isem 50th Boutique Ta' Triq San Anton Birgu, serqu tletin (30) flixkun tax-xorb edizzjoni limitata propjeta' tieghu li jammontaw ghat-total ta' €9,000. Il-kwerelant kien qallu li kien qieghed jara filmat mis-CCTV li ghandu nstallata fl-imsemmija lukanda fejn ra lil koppja jiehdu l-imsemmi xorb. Nhar it-30 ta' Lulju 2020 kien kellem lil Diandra Dimech fejn qaltlu li kienet tkellmet mal-avukat taghha u stqarret illi l-imsemmi xorb kienu haduh id-dar taghha sa kemm jitlesta x-xoghol ta' manutenzjoni fl-imsemmija lukanda u dan sabiex jigi evitat li ssir hsara fuqhom jew jigu nieqsa u kif jitlesta x-xoghol jergghu jirritornawhom fil-post li kienu. Kien kellem ukoll lil Roderick Brincat fejn stqarr li kien kellem lil istess avukat tas-siehba tieghu u stqarr mal-pulizija li l-imsemmija fliexken gew mehuda fir-residenza tas-seihba tieghu sabiex jigi evitat li ssir hsara fuqhom. Hu kien kellem lill-avukat ta' Matthew Dimech u nfurmah li stante li dan tal-ahhar ma kienx ipprezenta prova cara li l-imsemmija oggetti kienu esklussivament tieghu u l-oggetti kienu go post propjeta' taz-zewg partijiet, il-pulizija ma kienitx ser takkuza lill-koppja fuq serq u jekk Dimech jibqa' bix-xewqa li jidhol il-Qorti huwa kellu jipprezenta kwerela bil-miktub ai termini tal-Artikolu 85 tal-Kap. 9. Nhar l-4 t' Awwissu, 2020 Dimech forna lill-pulizija diversi ricevuti ta' xorb datati bejn is-sena 2009 u s-sena 2013 fejn bihom kien informa lill-Ispettur E. Hayman u ghaddilu kopja tal-kwerela. Nhar it-18 t' Awwissu, 2020 Diandra Dimech irrapurtat l-ghassa ta' Bormla fejn infurmat lill-pulizija li l-imsemmi xorb rega' gie mpoggi lura f'postu wara li x-xoghol li kellu jsir kien tlesta. Hu kien mar fuq il-post fejn kien ra bir mghotti bl-injam u minn fuq setgha jigi nnutat li fil-qiegh tal-bir kien hemm xi flixken kbar tax-xorb. Dimech ipproduciet ukoll ritratt tal-bir b'diversi flixken tax-xorb, qabel l-imsemmi bir gie mghaluq bl-injam. Diandra kienet talbitu sabiex il-pulizija toffri lil

[9] Fol. 14 et seq tal-process.

Matthew Dimech nofs ix-xorb u dan sabiex jigi salvat hafna hela ta' hin il-Qorti, izda dan tal-ahhar ried jidhol il-Qorti xorta wahda.

PS 1576 Simon Grech[10] xehed quddiem l-Ewwel Qorti nhar l-24 ta' Gunju, 2021 fejn ikkonferma li l-NPS Report kien maghmul minnu. Hu kkonferma li kien acceda fuq il-post fejn allegatament kien sar ir-reat. Hu spjega li kien ghadda z-zmien meta hu kien mar ghax il-fliexken kienu ccaqalqu mill-post imbghad regghu marru. Jghid li kien ghadda madwar xahar. Qal li Dimech kien qallu li kienu nsterqu madwar tletin (30) flixkun. Meta hu mar fuq il-post huwa ma ghoddhomx ghax kien hemm madwar sular gholi izda qal li kien hemm diversi fliexken. Ikkonferma li hu ra l-fliexken u telaq 'l hemm. Spjega li Matthew Dimech kien tah l-ircevuti tal-fliexken u dawn kienu sular l-isfel u ma kellux access ghalihom izda seta' jarahom minn fuq izda ma setax iqabbilhom. Zied jghid li l-ircevuti ma kellhom l-ebda serial number lanqas u ghalhekk anke kieku kienu qeghdin hdejh, qatt ma seta' jkun cert li kienu l-istess fliexken. Mistoqsi jekk fuq l-ircevuti kienx hemm l-ismijiet, hu wiegeb fl-affermattiv izda qal li ma kienux kollha u cioe' li kien hemm xi ricevuti neqsin. Mistoqsi ghaliex ma ghamilx l-ezercizzju fejn ikkumpara u ra jekk hemmx fliexken neqsin mill-lista hu spjega li x-xorb kien madwar sular gholi u kellu jara minn bejn l-injam u allura ma kellux access ghalihom il-fliexken u ma setax iqabbel. Kieku qabbel, hu rega' tenna li r-ricevuti ma kellhomx serial number u qed jassumi li lanqas il-fliexken ma kienx jafx ghandhomx u anke kieku kellhom ma setax iqabbel. Kompla sabiex jispjega illi l-fliexken kienu go bir zghir fond qisu sular minghajr ilma. Il-bir mghotti bl-ghatu li ghandu qisu xquq ta' madwar 1cm u l-fliexken hu seta' jarahom minn dawn ix-xquq. Mistoqsi fejn kien dan il-bir, huwa qal li kien fl-ewwel kamra kbira li fiha l-lukanda, mhux go casing displayed izda kienu stivati puliti.

<u>**Matthew Dimech**</u>[11] xehed nhar it-18 ta' Mejju, 2021 u spjega li kein ghamel rapport dwar kollezzjoni tax-xorb tieghu li kienu gew misruqa mill-propjeta' tieghu li tinsab fl-indirizz 50, Triq San Anton, Vittoriosa. Qal li din il-kollezzjoni kienet tikkonsisti fi

[10] Fol. 62 et seq tal-process.
[11] Fol. 29 et seq tal-process.

tletin (30) flixkun tal-whiskey kollha ta' tlett (3) litri u four point five imhalltin bhala kollezzjoni li kien ilu jikkollektja minn qabel iz-zwieg. Kompla jghid li l-lukanda kienet maghluqa ghal kwazi sena shiha u cioe' minn Jannar sa Novembru kienet maghluqa ghall-klijenti. Dak iz-zmien hu u l-mara tieghu kienu ghaddejin minn proceduri ta' separazzjoni. Spjega li kellu access ghas-CCTV cameras tal-lukanda u billi ma kienitx qed topera kienimur biss qisu darba fil-gimgha jiccekja l-affarijiet. Darba minnhom innota li CCTV ma kienitx qed tahdem sew u mar jiccekja l-lukanda fejn sab id-data wires maqtughin u l-power supply ghadu mixghul. Jghid li telghetlu alert fuq il-camera u dan kien f' Lulju tas-sena 2020. Spjega illi l-kollezzjoni tieghu li qabel kienu fil-lukanda kienu go hanut tieghu, kienu jigu mizmuma taht l-art fil-lukanda stess u li tkun tista' taccessahom bis-sellum biss. Meta telghetlu l-alert huwa ra lil Brincat u lil Diandra Dimech itellghu l-kollezzjoni, jitfawhom go garbage bags suwed, jaghlquhom b'tape u hargu mill-propjeta' bihom wara it-tmienja ta' filghaxija. Kif ra dan kollu hu ghamel rapport gewwa l-ghassa ta' Bormla. Qal li Brincat jigi l-partner tal-mara tieghu. Mistoqsi jekk dawn il-flixken kienux gew ritornati, hu wiegeb fin-negattiv u li kein ghadu ma jaf xejn. Hu jghid li l-ahhar li kien rahom meta kellu access qabel biddlu s-serratura tal-propjeta'. Spjega li kien ilu jikkollezzjona dawn il-fliexken sa min meta kellu tmitax (18) -il sena. Qal li tal-fliexken li nsterqulu mill-lukanda hemm disat elef euro (€9,000) u pprezenta stima. Huwa prezenta ritratt kif kienet il-kollezzjoni tieghu qabel iz-zwieg go hanut tieghu. Dan ir-ritratt qal li kien gabu minn *Trip Advisor* u li kien datat 2014. Huwa pprezenta l-filmat tal-kameras u lista tax-xorb li kienu nsterqulu. Ikkonferma li x-xorb kien xtrahom kollha hu u prezenta tlett (3) invoices, tnejn datati 2009 u ohra 2012.

L-Ispettur Eman Hayman[12] xehed nhar il-11 ta' Novembru, 2021 fejn qal li Matthew u Diandra Dimech kellhom diversi assi bejniethom u kien hemm xi rapporti ta' *pretended rights*. Muri r-rapport li jirrigwarda l-mertu ta' dawn il-proceduri huwa qal li jaf bih. Hu gharaf lill-appellant quddiem l-Ewwel Qorti.

---

[12] A fol. 85 et seq tal-process.

L-Ispettur Clayton Camilleri[13] xehed nhar l-10 ta' Marzu, 2022 fejn ipprezenta c-certifikati tat-twelid ta' Roderick Brincat u Diandra Dimech, flimkien mal-fedina penali taghhom

Roderick Brincat[14] xehed nhar l-24 ta' Jannar, 2023 fejn qal li Diandra hija t-tfajla tieghu u li flimkien kellhom tarbija. Hu jghid li jahdem fil-bini imma kien ilu tlett snin jghin lil Diandra fil-Boutique Hotel. Jghid li saret kwerela kontrih u kontra Diandra dwar xi xorb li issa rega' nstab fil-post fejn kien. Hu spjega li kienu garrew il-flixken sabiex ma jinsteraq xejn. Diandra kienet qaltlu sabiex jghinha u hu hekk ghamel sabiex l-affarijiet jaghmluhom fis-sikur u jergghu jaghmluhom f'posthom. Jghid li dawn kienu fliexken tax-xorb. Hu kien offra sabiex juri lil Matthew Dimech ix-xorb meta darba kien il-lukanza izda hu qalilhom li kienet gahddeja kawza fuqhom dawk. Jghid li hu ha l-permess minghand id-direttura tal-hotel sabiex iressaq ix-xorb. Jghid li x-xorb Diandra kienet hadithom ghand ommha u ma poggewhomx go kamra ohra ghax kien hemm in-nies fil-kmamar. Spjega li kien wiehed Indjan li jahdem ma missier Diandra li nizel ghax-xorb. Hu jghid li caqlaq il-cameras fuq ordni ta' Diandra. Jghid li huma rritornaw ix-xorb qisu wara hmistax (15) -il gurnata.

Diandra Dimech[15] xehedet nhar l-24 ta' Jannar, 2023 fejn ikkonfermat illi hi u Matthew Dimech kienu ghaddejin minn proceduri ta' separazzjoni u li x-xorb mertu ta' dawn il-proceduri kienu taghhom it-tnejn.

Ikkunsidrat,

Illi l-appellanti tishaq illi mill-provi akkwiziti, l-elementi tar-reat ta' raggion fattasi ma jirrizultawx u ghalhekk kienet skoretta l-Ewwel Qorti meta sabita hatja ta'dan.

---

[13] A fol. 100 et seq tal-process.
[14] Fol. 134 et seq tal-process.
[15] Fol. 150 et seq tal-process.

Fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Jane D'Alfonso**, intqal li:

> *"Spjanati il-fattispecje tal-kaz in dizamina jinghad illi r-reat ta' raggion fattasi, regolat mill-artikolu 85 taI-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta ghandu fil-qafas tieghu ssegwenti elementi ta' dritt kif stabbiliti fil-gurisprudenza b'mod kopjuz:*
>
> *a) att estern li jimpedixxi persuna ohra minn dritt li hija tgawdi u li jkun sar bid-dissens espliċitu jew impliċitu ta' dik il-persuna;*
> *b) l-imputat irid jemmen li qed jagixxi bi dritt;*
> *ċ) ix-xjenza tal-imputat li qed jiehu b'idejh dak li suppost jiehu tramite l-proċess legali;*
> *d) li l-att ma jinkwadrax ruhu f'reat aktar gravi;*
>
> *Inoltre, ir-reat ma jissustix meta l-att materjali jikkonsisti fir-ritenzjoni ta' pussess li dak li jkun gja kellu. (Pulizija vs Anthony Zahra deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri kif ippreseduta mill-Imħallef Lawrenċe Quintano u datata l-20 ta' Ġunju 2014. Ara wkoll fost oħrajn **Pulizija vs Mario Bezzina** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri kif ippreseduta mill-Imħallef David Scicluna u datata 26 ta' Mejju 2004, **Il-Pulizija vs Michael Lungaro**, deċiza mill-Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri kif ippreseduta mill-imħallef Joe Galea Debono u datata l-15 ta' Mejju 2003 u **Pulizija vs Eileen Said** deċiża mill-Qorti tal-appell Kriminali Sede Inferjuri ppreseduta*

mill-Imħallef Joe Galea Debono u datata d-19 ta' Ġunju 2002.)

L-ewwel u qabel kollox sabiex jissussisti r-reat tar-*raggion fattasi* irid jkun hemm dak l-att spoljattiv li permezz tieghu l-awtur tieghu jfixkel jew jiddisturba l-uzu, tgawdija jew pussess tal-parti leza u allura icaqlaq l-istatus quo u dan billi jippretendi li ghandu xi jedd skont il-ligi. Infatti din il-Qorti kif diversament ippresjeduta fl-appell fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Joseph Bongailas</u>**,[16] hekk stqarret:

'L-Artikolu 85 tal-Kodici Kriminali li jittratta dwar ir-ragion fattasi, bl-ewwel rekwizit tieghu, kjarament iqis bhal agir kriminali kull att ta' xi hadd li jfixkel lil xi haddiehor fil-pussess ta' xi haga li qed igawdi. L-imsemmi artikolu, ghalhekk, jittutela l-pussess tal-haga u mhux necessarjament ukoll il-propjeta' taghha. Il-kelma pussess, ghalhekk, tinkludi l-uzu jew dgawdija ta' dik il-haga.

Li hu importanti, ai fini ta' l-Artikolu 85 tal-Kap. 9, dejjem riferibbilment ghall-ewwel element kostituttiv tieghu huwa jekk effettivament sa dik in-nhar li sar dan l-allegat att ta'spoll mill-appellant, kellhomx il-kwerelanti l-pussess, ossija l-uzu u/jew id-dgawdija tal-fond in kwistjoni.'

[16] Deciza nhar it-22 t' Ottubru, 2001.

Dan ghaliex:[17]

> *'id-dispozizzjoni tal-ligi li tikkontempla r-reat ta' raggion fattasi hija ntiza biex il-privat li jippretendi xi drittijiet ma jissostitwix l-azzjoni tieghu ghal dak tat-tribunal meta jista' jirrikorri lejhom. Hi gusta jew le l-pretensjoni tieghu, hu ma jistax minn rajh jezercita dawk id-drittijiet li hu jippretendi li ghandu'.*[18]

Mhuwiex il-kompitu ta' din il-Qorti li tidhol u tezamina l-kwistjoni dwar jekk il-proprjeta` hijiex tal-kwerelant o meno. Ghall-fini tar-reat ipotizzat fl-artikolu 85(1) huwa suffiċjenti li kwerelant jgib il-prova li huwa ghandu **xi forma ta' pussess jew inkella detenzjoni**.

B'referenza ghas-sentenza deciza minn din il-Qorti kif diversament ippreseduta nhar is-6 ta' Jannar, 2021 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Gemma Debono** gie ritenut hekk:

> *'**Issa immaterjalment mill-jeddijiet ta' natura ċivili li tgawdi l-appellanti fuq din il-proprjeta,** jirrizulta inkonfutabbilment illi l-parti leza sa minn meta gie mibni l-fond kellu ċavvetta tal-garaxx tant illi qabel ma rtira kien juza l-istess fix-xoghol tieghu u llum ghalkemm irtirat ghad ghandu oggetti mahzuna hemm gew u wkoll ghandu fil-pussess tieghu, kif kellu minn dejjem, ċ-ċavetta ghal dan il-garaxx, sabiex sal-jum meta l-appellanti biddlet is-serratura tal-istess huwa kellu aċċess liberu ghalih**. Dan ifisser***

[17] Qorti ta' l-Appelli Kriminali fl-ismijiet **il-Pulizija vs John Dimech** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri, ippreseduta mill-Imħallef William Harding u datata l-24 ta' Ġunju 1961
[18] Ara wkoll l-Appell fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Gemma Debono** deciz nhar is-6 ta' Jannar, 2021.

> ***<u>illi l-appellanti unilaterlament biddlet dan l-istatus quo</u>. Issa huwa inutli ghaliha li tghid li dan ghamlitu ghaliex giet misruqa f'iktar minn okkazzjoni wahda u dan ghaliex ghalkemm kellha kull jedd tbiddel din is-serratura, madanakollu kellha tara li terga' tghaddi kopja taċ-ċavetta lil huha biex b'hekk listat ta' fatt pre-ezistenti ghal dawn l-avvenimenti ma jigix mibdul. <u>Huwa dan li jfittex li jhares l-legislatur meta fassal ir-reat tal-hekk imsejjah raggion fattasi u mhux li jissalvagwardja xi jeddijiet ta' tgawdija jew inkella ta' proprjeta. Dawn ghandhom jigu determinati fil-fora ċivili u mhux quddiem din il-Qorti."</u>*** *(enfazi mizjud minn din il-Qorti).*

Illi fil-kaz odjern l-appellanti fix-xhieda taghha qalet illi x-xorb in kwistjoni jappartjenu kemm lilha u kemm lill-parti leza Matthew Dimech. Izda, kif gie ritenut fis-sentenza fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Anthony Zahra,</u>**[19] ai fini tal-artikolu 85 tal-Kap 9 jekk l- appellanti hija ko-possessur, **<u>xorta wahda ma tistax taqbad u tiehu oggett li ko-possessur iehor ghandu interess legali fih</u>**. Dan ifisser illi l-appellanti unilaterlament biddlet l-*istatus quo* meta garret il-flixkien mill-post originali taghhom, kienet x'kienet ir-raguni ghalxiex ghamlet dan. Din il-Qorti ma taqbilx ma dak mistqarr mill-appellanti fir-rikors taghha u cioe' meta tghid li l-parti leza ma giex imcahhad minn dawn il-fliexken peress li l-lukanda kienet maghluqa ghal klijenti u allura hu ftit li xejn kien qed imur hemm. Il-punt hu li xorta wahda l-parti leza kien liberu li jmur u jaccedi ghal dawn il-fliexken meta jrid.

[19] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar 20 ta' Gunju, 2014.

In vista tas-suespost, din il-Qorti qedgha tichad l-appell tal-appellanti Diandra Dimech u ghalhekk qedgha taqbel mas-sentenza tal-Ewwel Qorti fil-bicca li tirrigwardja lil Diandra Dimech u cioe' li ssibha hatja ta' l-ewwel imputazzjoni izda mhux hatja dwar it-tieni imputazzjoni dedotta kontriha u qed tilliberaha bil-kondizzjoni li ma taghmilx reat iehor fi zmien tlett (3) xhur skont l-artikolu 22(1) tal-Kap 446 kif ukoll li wara li rat l-artikolu 377(5) tal-Kodici Kriminali fi zmien xhar ghandha tqieghed il-fliexken lura f'posthom.

Consuelo Scerri Herrera
Imhallef

Maria Grech
Deputat Registratur